

Typer af magtanvendelse

§ 124 c. Afværgenhjælp

§ 124 d. Fastholdelse m.v.

§ 125. Anvendelse af særlige døråbnere

§ 128. Anvendelse af stofseler

§ 128 b. Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi

1. Ind- og udgangsalarmer
2. Fald-og anfalds alarmer
3. Lokaliserings og sporingssystemer

§ 128 c. Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

§ 129. Optagelse i særlige botilbud uden samtykke

§ 129 a. Optagelse i særlige botilbud uden samtykke ved væsentlig fare for andre eller særligt truende eller chikanerende adfærd

LANDSBYEN SØLUNDS RETNINGSLINJER FOR ANVENDELSE AF MAGT

Januar 2023

Disse retningslinjer henvender sig til alle ansatte i Landsbyen Sølund, og har i praksis mest relevans for de ansatte, som har deres opgaveløsning direkte i relation til beboerne/brugere af Landsbyen Sølunds bo- og aktivitetstilbud (pædagogisk og sundhedsfagligt personale).

FORMÅLET MED RETNINGSLINJERNE ER AT:

- forebygge og begrænse magtanvendelse og andre indgreb i retten til selvbestemmelse i relation til Landsbyen Sølunds beboere og brugere
- øge retssikkerheden for beboere og brugere, som bor og er beskæftiget i Landsbyen Sølund.

MAGT OG SAMTYKKE

Der er tale om magtanvendelse, når du som ansat gennemfører et (fysisk) indgreb/foranstaltning over for en beboer/bruger når/hvis,

- beboeren/brugeren ikke giver sit samtykke (frivilligt, specifikt og informeret)
- beboeren/brugeren ikke er i stand til at give informeret samtykke.

CENTRALE PRINCIPPER FOR LØSNING AF FORMÅLET I LANDSBYEN SØLUND

Serviceoven § 81

Definerer at formålet med indsatsen i Landsbyen Sølund er at forebygge, at borgernes problemer forværres, samt at forbedre den enkeltes udviklingsmuligheder og muligheder for livsudfoldelse. Indsatsen skal tilrettelægges så den fremstår helhedsorienteret og afpasset efter borgerens særlige behov og muligheder, og med respekt for den enkeltes integritet og værdighed.

Serviceoven § 82

Beskriver Landsbyens Sølunds omsorgspligt, som offentligt tilbud jfr. Serviceoven. Den enkelte borger skal sikres den fornødne omsorg, sikkerhed og pleje, uanset om borgeren samtykker, men giver *ikke i sig selv* mulighed for at anvende magt.

Grundloven § 71

Omhandler den personlige frihed og retten til selvbestemmelse. Enhver borger – og således også beboerne i Landsbyen Sølund - har ret til at bestemme over eget liv samt frihed til at handle, så længe det ikke strider mod dansk lovgivning. *Ingen kan derfor underkastes nogen form for frihedsberøvelse*, medmindre loven giver mulighed for det.

Du skal som medarbejder i Landsbyen Sølund til hver en tid balancere mellem omsorgspligten og selvbestemmelsesretten. Landsbyen Sølunds beboeres afhængighed af omgivelserne modsat deres ret til selvbestemmelse kan skabe en konflikt mellem omsorgspligten og selvbestemmelsesretten. Du skal derfor foretage løbende afvejning af omsorgspligtens omfang og indhold af hensynene til den enkeltes behov for hjælp, selvbestemmelse, sociale tryk og værdighed.

FOREBYGGELSE AF MAGTANVENDELSE

Som medarbejder i Landsbyen Sølund skal du til stadighed søge at forebygge anvendelse af magt. Refleksioner og handlinger der beskriver dette, skal fremgå af beboerens indsatsplan, samt af løbende beboernotater. I dine refleksioner over, hvordan du forebygger magt er det væsentligt, at du kan reflektere over dine egne holdninger, normer og overbevisninger, samt at du kan sætte dig i beboerens sted, se beboerens handling som en kommunikationsform og forsøge at forstå, hvorfor beboeren handler/reagerer, som han/hun gør.

Med afsæt i Gentle Teaching, søger vi som tilbud generelt at forebygge anvendelse af magt i løsningen af vores formål, sådan som den er defineret i Servicelovens §§ 83-85, 104, 107 + 108.

Uddannelse i og bevidsthed om Gentle Teachings fokus på mellem menneskelige relationer, og det at sikre vores beboere et fundament, hvor de kan opleve:

- At føle sig sikker og tryk
- At føle sig værdsat og elsket
- At føle kærlighed og varme til andre
- At føle sig engageret og inkluderet i de fællesskaber, de lever i.

anser vi som et essentielt fundament for, at du i dit arbejde kan forebygge brugen af magt – og særligt i betragtning af beboergruppens problemkompleks. Når det relationelle fundament er "sundt" og "på plads", mindskes i vid udstrækning behov for og fokus på anvendelse af akut magt.

Bevidsthed om Landsbyen Sølunds formål og faglige fundament, om *rette faglige tilgange* i forhold til beboernes individuelle og særlige behov, er forebyggende i forhold til anvendelse af magt – når det gælder Landsbyen Sølunds beboer/brugergruppe, handler det primært om at tage afsæt i en faglighed baseret på integrativ neuropædagogik og sanseintegration.

Således er metoder som:

- Struktur – forudsigelig og genkendelig hverdag
- Anvisning frem for afvisning
- Kvalitetstid – kontakt-Ø
- Spædbarnsterapi
- Musikterapi
- Sandplay
- Overgangsobjekter
- Pausetid
- Marte Meo

- Miljø terapi + Sommerskole
- LA2

er relevante og forebyggende tilgange i relation til at undgå og minimere anvendelse af magt i vores pædagogiske og sundhedsfaglige kerneopgave.

MAGTANVENDELSE

Hvis du som medarbejder vurderer det er nødvendigt at anvende magt, er der en række generelle principper og betingelser, som du dermed skal opfylde:

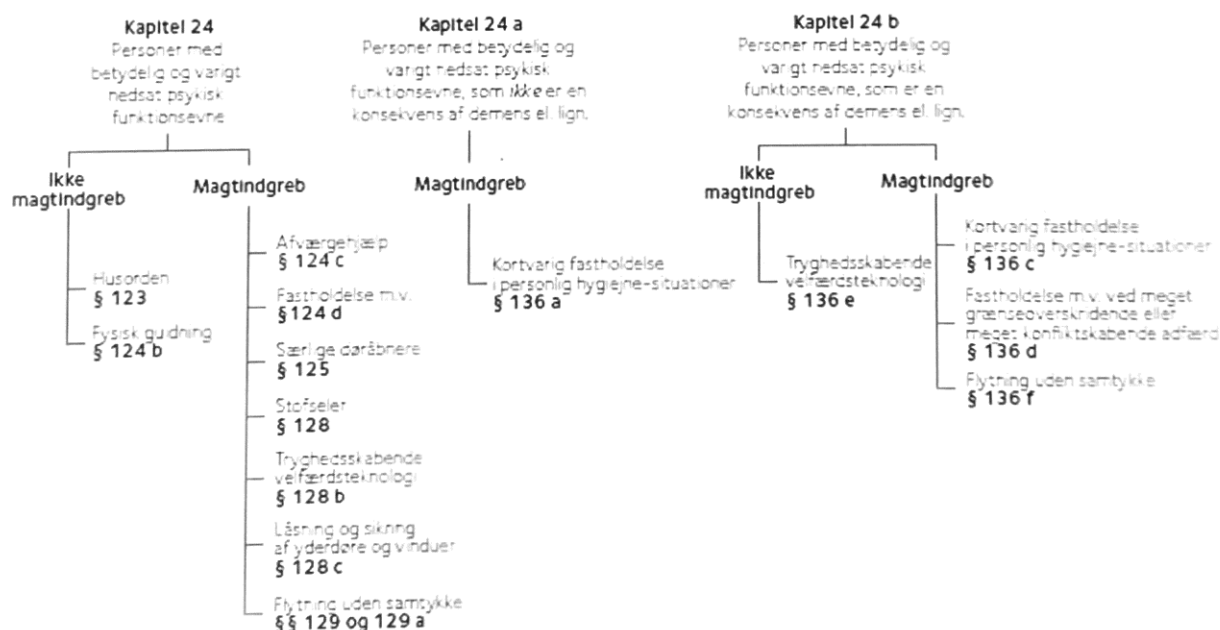
- Begrænse magtanvendelse mest muligt, det vil sige, at din socialpædagogiske bistand, omsorg og pleje *altid* går forud for magtanvendelse.
- Mindsteindgrebsprincippet, der betyder, at din magtanvendelse skal begrænses til det absolut nødvendige, og være så lidt indgribende som overhovedet muligt.
- Proportionalitetsprincippet, der betyder, at den konkrete magtanvendelse du anvender, altid skal stå i rimeligt mål i forhold til, hvad du ønsker at opnå.
- Individualitetsprincippet, der betyder, at hvis du foretager et indgreb i en beboers personlige frihed, skal indgrebet tilpasses den enkelte beboers situation og behov. Den enkelte beboers behov kan desuden aldrig begrunde indgreb over for andre.
- Princippet om åbenhed, der betyder, at det skal være klart for den enkelte beboer eller dennes pårørende, værge eller bisidder, hvilke beslutninger du og dine kolleger træffer og hvorfor, ligesom beboerne eller deres pårørende/værge generelt bør have adgang til viden om gældende regler og praksis. En bisidder kan kun inddrages, hvis beboeren giver sit samtykke hertil.
- Legalitetsprincippet, der betyder, at de beslutninger du træffer og som griber ind i beboernes frihed og rettigheder, altid skal være foretaget på grundlag af lovgivning.
- At du forinden en magtforanstaltning/indgreb har forsøgt at opnå beboerens frivillige medvirken - og at dette dokumenteres via et notat herom i beboerens journal samt i indberetningen heraf til myndighed.
- At indgrebet skal være så skånsomt og så kortvarigt som muligt med stor hensyntagen til beboeren og andre tilstedeværende, så du ikke forvolder unødigt krænkelse og ulempe.
- At der foreligger den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne, fx kan en lægefaglig diagnose være et led i den individuelle faglige vurdering af borgerens psykiske funktionsnedsættelse og dens følger.
- At du efterlever ovenstående principper inden beslutning om anvendelse af magt og efterfølgende straks og senest 3 dage efter registrerer indgrebet i Socialstyrelsens gældende skemaer. Din leder er ansvarlig for den videre proces og indsender magtindberetninger i slutningen af den pågældende måned.

- Din beslutning herom skal være begrundet og dokumenteret.
- Du/din leder skal beskrive hvilke pædagogiske tiltag der er forsøgt forud for magtanvendelsen.
- Du/din leder skal beskrive hvilke efterfølgende initiativer, der skal medvirke til at forhindre nye magtanvendelser.
- I Landsbyen Sølund registreres alle magtanvendelser i journaliseringssystemet CURA, hvorfra også alle indberetninger fremsendes til beboerens handlekommune, Socialtilsyn Midt og driftskommunen (Skanderborg).
- Din leder skal (jf. Sel. § 135 a, stk. 3) jævnligt, dvs. ca. en gang om måneden orientere de pårørende/værgen om de indgreb der skal registreres og indberettes. Orienteringen skal indeholde en klagevejledning. (skriftlig eller mundtlig).
- En afgørelse om anvendelse af magt er en slags FAKTISK FORVALTNINGSVIRKSOMHED. Beboeren eller beboerens pårørende/ værgen kan indgive klage til Kommunalbestyrelsen.

MULIGHEDER FOR MAGTANVENDELSE

ServiceLOVEN giver mulighed for at anvende magt, som en undtagelse, hvis det er umuligt at løse situationen på anden vis. Reglerne om brug af magt gælder i forhold til voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

De fleste af reglerne gælder for hele målgruppen (ServiceLOVENS kapitel 24), der er også regler der kun gælder for dele af målgruppen (serviceLOVENS kapitel 24a og 24 b). Se nedenstående model:

Følgende regler anvendes akut, dvs. uden forhåndsgodkendelse, de skal indberettes hver gang.:

- § 124 c Afværgehjælp (fastholde eller føre en person væk fra en situation, for at afværge at vedkommende forårsager væsentlig ødelæggelse, af indbo eller andre værdier).
- § 124 d Fastholdelse m.v. (Personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til sin bolig eller andet opholdsrum, når personen er til fare for sig selv eller andre).
- § 136 a Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer (Gælder kun tandbørstning, barbering, hårvask, badning, håndvask og tøjskift, klipning af hår og negle, skiftning af bleer og bind, pleje af hud, fjernelse af madrester og andre genstande i kindpose, mundhule, øre og næse og almindelig sårpleje. En gang pr. halve år, hvis mere kræver det forhåndsgodkendelse).
- § 136 c Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer.
- § 136 d Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller konfliktskabende adfærd.

Nedenstående indgreb kan anvendes på baggrund af en forhåndsgodkendelse fra beboeren/brugerens handlekommune. Bo- eller dagtilbuddet anmoder den konkrete handlekommune om forhåndsgodkendelse via ved Socialstyrelsens skema 3.

- § 125 Særlige døråbnere.
- § 128 Stofseler (Fastspænding med stofsele for at hindre fald, (tidsbegrænset 18 måneder).
- § 128 b Tryghedsskabende velfærdsteknologi (tidsbegrænset 12 måneder).
- § 128 c Låsning og sikring af yderdør og vinduer (Tidsbegrænset 12 måneder).
- §§ 129 og 129a Flytning uden samtykke (skal afgøres i Familieretshuset).
- § 136 a Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne situationer. Gælder kun tandbørstning, barbering, hårvask, badning, håndvask og tøjskift, Klipning af hår og negle, skiftning af bleer og bind, pleje af hud, fjernelse af madrester og andre genstande i kindpose, mundhule, øre og næse og almindelig sårpleje (hvis mere end 1 episode på ½ år, skal der søges om tilladelse, det kan bevilliges tidsbegrænset i 12 måneder).
- § 136 f Flytning uden samtykke (afgøres af Kommunalbestyrelsen).

KOMPETENCEUDVIKLING

Du vil som ansat i Landsbyen Sølund løbende få viden om- og udviklet dine kompetencer i forhold til omsætning af reglerne om magtanvendelse - både gennem daglige refleksioner og videndeling samt ved e-læring og deltagelse i kurser og uddannelsesforløb.

I Landsbyen Sølund har ledelsen et særligt ansvar i at sikre dialog og refleksioner over anvendelse af magt og skjult magt på personalemøder, teammøder, TRIO-møder og ledermøder, samt iværksættelse af undervisningsforløb og brush-up forløb efter behov.

Kompetenceudvikling i reglerne om magtanvendelse:

1. Som nyansat vil du inden for den første måned skulle gennemføre e-læring i reglerne om magtanvendelse.
2. I forbindelse med Landsbyens Sølunds on-boardings forløb introduceres alle nye medarbejdere i reglerne om magtanvendelse samt nærværende retningslinjer for Landsbyen Sølund.
3. Fire gange årligt gennemføres heldags kurser i reglerne om anvendelse af magt, skjult magt, indberetning og hændelsesanalyse.
4. Alle enheder har mulighed for at efterspørge ad hoc kurser eller workshops i enheden målrettet enhedens konkrete beboergruppe.

FOKUS PÅ KVALITETSSIKRING OG IMPLEMENTERING I OMSÆTNING AF MAGTANVENDELSESREGLER:

Der er i Landsbyen Sølund nedsat en intern tværgående cirkelgruppe som følger og sikrer kvalitet og implementering i omsætning af regelsættet for magtanvendelse.

Cirklen for forebyggelse af magtanvendelse består af:

- Viceleder i Landsbyen Sølund
- Tre ledelsesrepræsentanter fra boenheder
- Repræsentant for Magtteamet i fagsekretariatet for Sundhed, Omsorg og Handicap – SOH.

Cirklen har ansvaret for at fastholde og kvalitetssikre Landsbyen Sølunds arbejde omkring overholdelse af magtanvendelsesreglerne. Du er som ansat til hver en tid velkommen/forpligtet til at henvende dig til medlemmer af cirklen med spørgsmål, input, problemstillinger i relation til dine erfaringer i omsætning af magtanvendelsesreglerne. Cirklen mødes min. 4 gange årligt – subsidiært efter behov.

På vegne af Cirklen for forebyggelse af magtanvendelse i Landsbyen Sølund
Elin Daugaard